

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Barbary Pořízkové a JUDr. Pavla Molka v právní věci žalobce: **O. K.**, zast. Organizací pro pomoc uprchlíkům, se sídlem Poděbradská 173/5, Praha 9, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, ve věci ochrany před nezákonným zásahem, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 20. 2. 2024, č. j. 57 A 1/2024-35,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se z a m í t á**.
- II. Žádný z účastníků řízení **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Dne 6. 12. 2023 žalobce požádal o dočasnou ochranu. Žalovaný žádost žalobci vrátil, neboť ji shledal nepřijatelnou z důvodu podle § 5 odst. 1 písm. d) zákona č. 65/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Lex Ukrajina“), tedy že žalobce již získal dočasnou ochranu v jiném členském státě Evropské unie, konkrétně v Rumunsku. Žalobce se proti uvedenému postupu žalovaného bránil zásahovou žalobou.

[2] Krajský soud výrokem I. výše nadepsaného rozsudku rozhodl, že se žalovaný dopustil nezákonného zásahu tím, že vrátil žalobci žádost o udělení dočasné ochrany jako nepřijatelnou dle § 5 odst. 1 písm. d) Lex Ukrajina; výrokem II. žalovanému zakázal pokračovat v porušování práv žalobce a přikázal mu, aby obnovil stav před vrácením žádosti o poskytnutí dočasné ochrany žalobci. Krajský soud předně s odkazem na aktuální judikaturu správních soudů konstatoval, že žaloba je přípustná, a to i přes výluky dle § 5 odst. 2 Lex Ukrajina, která se nepoužije pro rozpor s unijním právem, konkrétně s čl. 29 směrnice Rady 2001/55/ES ze dne 20. 7. 2001, o minimálních normách pro poskytování dočasné ochrany v případě hromadného přílivu vysídlených osob a o opatřeních k zajištění

rovnováhy mezi členskými státy při vynakládání úsilí v souvislosti s přijetím těchto osob a s následky z toho plynoucími (dále jen „směrnice o dočasné ochraně“), zaručujícím osobám vyloučeným z poskytnutí dočasné ochrany právo na opravný prostředek. Následně krajský soud dospěl k závěru, že úprava nepřijatelnosti žádosti o dočasnou ochranu dle § 5 odst. 1 písm. d) Lex Ukrajina je taktéž v rozporu se směrnicí o dočasné ochraně.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalobce

[3] Žalovaný (dále jen „stěžovatel“) napadl výše označený rozsudek krajského soudu kasační stížností z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dál jen „s. ř. s.“). Požadoval napadený rozsudek zrušit a věc vrátit krajskému soudu k dalšímu řízení.

[4] Stěžovatel namítal, že institut nepřijatelnosti žádosti o dočasnou ochranu z důvodu zakotveného v § 5 odst. 1 písm. d) Lex Ukrajina neodporuje směrnici o dočasné ochraně, ale doplňuje její ustanovení, aby bylo dosaženo cíle směrnice a eliminovány pokusy o zneužití práva o poskytnutí dočasné ochrany. Trval na tom, že dočasné ochrany nelze požívat ve více členských státech, cílem směrnice o dočasné ochraně je zabránit druhotnému pohybu osob v režimu dočasné ochrany a prohlášení členských států o neuplatňování čl. 11 směrnice o dočasné ochraně má význam jen ve vztahu k aktivnímu přemísťování a předávání osob členskými státy.

[5] Žalobce ve vyjádření navrhl kasační stížnost zamítnout. Poukázal na řadu rozsudků správních soudů, jejichž závěry se shodují s napadeným rozsudkem, a naopak se vymezil proti menšinové judikатурní linii mluvící ve prospěch stěžovatele. Ohradil se proti argumentaci stěžovatele a uvedl, že jediným významem vyloučení čl. 11 směrnice o dočasné ochraně členskými státy je umožnění podání žádosti o dočasnou ochranu v jiném členském státě, resp. sekundární pohyb osob, které naplňují podmínky pro udělení dočasné ochrany.

III. Přerušení řízení s ohledem na řízení vedené před Soudním dvorem

[6] Nejvyšší správní soud usnesením ze dne 3. 12. 2024, č. j. 9 Azs 70/2024-25, přijatým podle § 48 odst. 3 písm. d) ve spojení s § 120 s. ř. s., řízení o kasační stížnosti přerušil z důvodu předložení předběžné otázky Soudnímu dvoru osmým senátem (usnesení ze dne 30. 11. 2023, č. j. 8 Azs 93/2023-37). Zodpovězení předložených otázek totiž mohlo být zásadní pro posouzení kasační stížnosti i v nyní projednávané věci.

[7] Soudní dvůr rozsudkem ze dne 27. 2. 2025, *Krasiliva*, C-753/23, odpověděl na předběžné otázky následovně:

„1) Článek 8 odst. 1 směrnice Rady 2001/55/ES ze dne 20. července 2001 o minimálních normách pro poskytování dočasné ochrany v případě hromadného přílivu vysídlených osob a o opatřeních k zajištění rovnováhy mezi členskými státy při vynakládání úsilí v souvislosti s přijetím těchto osob a s následky z toho plynoucími

musí být vykládán v tom smyslu, že

brání vnitrostátní právní úpravě, podle níž se osobě požívající dočasné ochrany uvedené v prováděcím rozhodnutí Rady (EU) 2022/382 ze dne 4. března 2022, kterým se stanoví, že nastal případ hromadného přílivu vysídlených osob z Ukrajiny ve smyslu článku 5 směrnice

pokračování

2001/55/ES, a kterým se zavádí jejich dočasná ochrana, neudělí povolení k pobytu, pokud již tato osoba požádala o takové povolení v jiném členském státě, ale dosud jej nezískala.

2) Článek 8 odst. 1 směrnice 2001/55 ve spojení s článkem 47 Listiny základních práv Evropské unie

musí být vykládán v tom smyslu, že

osoba požívající dočasné ochrany podle této směrnice má právo na účinný prostředek nápravy před soudem proti rozhodnutí, kterým se žádost o udělení povolení k pobytu ve smyslu tohoto článku 8 odmítá jako nepřijatelná.“

[8] Tím odpadl důvod pro přerušení řízení o kasační stížnosti a předseda senátu usnesením ze dne 6. 3. 2025, č. j. 9 Azs 70/2024-30, rozhodl o jeho pokračování a vyzval účastníky řízení, aby se k rozsudku Soudního dvora *Krasiliva* vyjádřili.

[9] Stěžovatel ve svém vyjádření uvedl, že závěr Soudního dvora na případ žalobce nedopadá, naopak Soudní dvůr v bodě 30. rozsudku *Krasiliva* potvrdil, že členský stát by měl zkoumat, zda se žadatel nenachází v situaci popsané v § 5 odst. 1 písm. d) Lex Ukrajina. Ačkoli Soudní dvůr již nevysvětlil, jak má členský stát v tomto případě postupovat, podle stěžovatele je zřejmé, že v takovém případě není žádost důvodná a nelze pobytové oprávnění vydat. Stěžovatel dále zopakoval svoji předchozí argumentaci, že ze žádného ustanovení směrnice o dočasné ochraně neplyne právo držitele dočasné ochrany na přesun do jiného členského státu a dohoda členských států o vyloučení čl. 11 směrnice o dočasné ochraně znamená, že si mezi sebou nebudou neoprávněně pobývajících držitele dočasné ochrany předávat. Setrval na důvodnosti kasační stížnosti.

[10] Podle žalobce rozsudek Soudního dvora jednoznačně objasnil, že osoba, které vzniká právo žádat o dočasnou ochranu, musí mít možnost požádat o její poskytnutí v členském státě, který si zvolí, a že takové rozhodnutí musí podléhat soudnímu přezkumu. Právo orgánů členského státu ověřit, zda cizinec žádající o dočasnou ochranu není jejím držitelem v jiné zemi, má dle žalobce význam pro to, aby se zamezilo tomu, že cizinci budou požívat dočasné ochrany ve více státech současně. Důsledkem neuplatňování čl. 11 směrnice o dočasné ochraně je to, že osoby požívající dočasnou ochranu v jednom státě, které se přestěhují do druhého členského státu, nemají povinnost vrátit se do státu prvního. Žalobce na podporu své argumentace poukázal na vyjádření Komise k položené předběžné otázce a kasační stížnost označil nadále za nedůvodnou.

IV. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[11] Nejvyšší správní soud posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou, směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je podání kasační stížnosti přípustné, z důvodů, které zákon připouští, a za stěžovatele jedná jeho pověřený zaměstnanec, který má vysokoškolské právnické vzdělání (§ 102 a násl. s. ř. s.).

[12] Kasační stížnost není důvodná.

[13] Nejvyšší správní soud předeseílá, že se totožnými otázkami, jako jsou nastoleny v nyní posuzovaném případě, včetně závěrů plynoucích z rozsudku *Krasiliva*, podrobně zabýval v rozsudku ze dne 3. 4. 2025, č. j. 1 Azs 174/2024-42. V něm také podrobně reagoval

na argumentaci účastníků řízení, která byla shodná jako shora shrnutá. Nyní proto pro stručnost na tento rozsudek zcela odkazuje a níže pouze shrnuje jeho závěry, které se plně uplatní i v tomto případě. Dodává, že k obdobným závěrům dospěl také v rozsudcích ze dne 3. 4. 2025, č. j. 1 Azs 336/2024-42, ze dne 8. 4. 2025, č. j. 9 Azs 20/2024-37, ze dne 10. 4. 2025, č. j. 1 Azs 167/2024-48, a ze dne 17. 4. 2025, č. j. 9 Azs 256/2023-31 a č. j. 9 Azs 98/2024-34, na které tímto pro stručnost též odkazuje.

[14] Předně, Soudní dvůr v rozsudku *Krasiliva* jednoznačně potvrdil závěr krajského soudu o přípustnosti žaloby na ochranu před nezákonným zásahem, která směřuje proti vrácení žádosti o udělení dočasné ochrany z některého z důvodů podle § 5 odst. 1 Lex Ukrajina. Soudní výluka, kterou stanoví § 5 odst. 2 Lex Ukrajina, není slučitelná s čl. 8 odst. 1 směrnice o dočasné ochraně ve spojení s čl. 47 Listiny základních práv Evropské unie, které osobám požívajícím dočasné ochrany zaručují právo na účinný prostředek nápravy před soudem proti postupu členského státu. Nejvyšší správní soud tak přehodnotil odlišný závěr vyslovený ve svém rozsudku ze dne 12. 10. 2022, č. j. 2 Azs 178/2022-46.

[15] Kasační soud v citovaných rozsudcích dále upozornil, že udělení „dočasné ochrany“ ve smyslu Lex Ukrajina ve skutečnosti znamená poskytnutí dílčích práv osobám požívajícím dočasné ochrany podle rozhodnutí Rady č. 2022/382 (jinými slovy udělují pouze oprávnění k pobytu z dočasné ochrany plynoucí), nikoli udělení, resp. přiznání dočasné ochrany jako takové. Členské státy tak mají pouze omezenou možnost odeprít práva plynoucí z dočasné ochrany osobám, které ji v Unii požívají na základě rozhodnutí Rady č. 2022/382. Role členských států je omezena na ověření, zda daný žadatel skutečně spadá pod některou ze skupin osob vymezenou v citovaném prováděcím rozhodnutí, a následné vydání odpovídajících dokladů umožňujících přístup k čerpání dílčích práv osobám požívajícím dočasné ochrany.

[16] Ve vztahu k vrácení žádosti o dočasnou ochranu z důvodu nepřijatelnosti podle § 5 odst. 1 písm. d) Lex Ukrajina Nejvyšší správní soud v citovaných rozsudcích dospěl k závěru, že státní příslušníci Ukrajiny, jimž byla v Unii přiznána dočasná ochrana, mají právo na přemístění svého pobytu do jiného členského státu, který si zvolí. Za tím účelem jim musí být vydáno pobytové oprávnění. Česká právní úprava nepřijatelnosti žádosti o poskytnutí dočasné ochrany podle § 5 odst. 1 písm. d) Lex Ukrajina právu EU odporuje (k bližšímu odůvodnění viz odst. [35] až [70] rozsudku č. j. 1 Azs 174/2024-42). Závěr o nepoužitelnosti tohoto ustanovení ostatně kasační soud vyslovil již v rozsudku ze dne 1. 4. 2025, č. j. 5 Azs 273/2023-27.

[17] S ohledem na uvedené krajský soud v nyní projednávané věci dospěl ke správnému závěru, že § 5 odst. 1 písm. d) Lex Ukrajina nelze použít a vrácením žádosti stěžovatel nezákonně zasáhl do práv žalobce. Krajský soud tedy oprávněně uložil stěžovateli povinnost nepokračovat v zásahu a obnovit stav před vrácením žádosti. V souladu s výše citovanou judikaturou, především rozsudkem č. j. 1 Azs 174/2024-42, odst. [78] body 3. a 4., je na stěžovateli, aby žádost věcně projednal a ověřil, zda žalobce stále disponuje pobytovým oprávněním v Rumunsku. Bude postupovat v souladu s pokyny podrobně popsány v rozsudku č. j. 1 Azs 174/2024-42, odst. [71] až [78].

pokračování

V. Závěr a náklady řízení

[18] Nejvyšší správní soud neshledal kasační stížnost důvodnou a nezjistil ani žádnou z vad, ke které by musel přihlédnout z úřední povinnosti. Kasační stížnost proto zamítl podle § 110 odst. 1 věty poslední s. ř. s.

[19] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1 větou první ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalobci, který měl ve věci úspěch, náleží vůči neúspěšnému stěžovateli právo na náhradu nákladů, které v řízení důvodně vynaložil. Ze spisu ale nevyplývá, že by žalobci v souvislosti s řízením o kasační stížnosti jakékoli náklady vznikly.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. dubna 2025

JUDr. Radan Malík
předseda senátu